

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДЕЙНОСТТА И НА СЧЕТОВОДСТВОТО НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ

УЧЕБНИ ЦЕЛИ

След разбиране и усвояване на учебния материал вие ще можете:

- да познавате същността, предмета и обекта на дейността на застрахователите;
- да познавате видовете застраховане;
- да характеризирате дейността на застрахователите като обект на счетоводството;
- да разбирате значението на счетоводството за развитието и управлението на дейността на застрахователите.

1. Същност, предмет и организация на застраховането.

Основни понятия в застраховането

Застраховането е вид стопанска дейност, основаваща се на принципа на доверието. Още в средновековието хората са предпочитали да прехвърлят на друг (на застрахователя) тяхната отговорност върху имуществото им, заради своя страх от загубата на материалните им блага. По тази причина възниква застраховането – за страха на хората. Неговите функции са да възмездява застрахованите или трети лица за повреденото или унищоженото им имущество от настъпили случайни събития (стихийни бедствия и/или форсмажорни обстоятелства) или преднамерени действия (кражби, грабежи и др.); да защитава живота и трудоспособността на хората от случайни събития (смърт, болест, злополука) или очаквани събития (пълнолетие, сватба, пенсиониране, преживяване на определена дата), да организира и провежда предпазни мероприятия с цел предотвратяване и намаляване настъпването на щети на имуществото и вреди на здравето на хората; да стимулира и опазва живота, здравето и трудоспособността на хората. За застраховането се срещат различни определения. Ето някои от тях:

Застраховането е дейност по набиране, инвестиране, управление и разходване на средства, предназначени за изплащане на обезщетения или суми и осигуряване на застрахователно покритие на рискове при настъпване на събития или сбъждане на условия, предвидени в договор или закон.

Застраховането, като икономическа категория, изразява специфичен вид обществено-икономически отношения, които възникват между самос-

тоятелни и добре информирани и преследващи определени интереси субекти – застраховател и застрахован¹.

Застраховането, като стопанска дейност, е специфичен вид стопанска дейност, която възниква, осъществява се и се прекратява въз основа на правата и задълженията на субектите в застрахователното правоотношение, които представляват двете страни на застрахователния договор.

"Застраховането е икономическа категория, съвкупност от форми и методи за формиране на целеви парични фондове. Тези фондове се използват за обезщетяване на възникналите вреди, получени при различните неблагоприятни явления и за обезщетяване и оказване на помощ на граждани или на техните семейства при настъпване на определени събития в живота им."²

То е "организирано управление и разпределение на паричен фонд от специализирано застрахователно дружество. Този фонд е съставен от застрахователни премии, изплатени от физически или юридически лица и е предназначен за възстановяване на случайни, но закономерно причинени вреди от стихийни бедствия или злополуки на някои от участниците."³

В Кодекса за застраховането, законодателят нормативно определя застраховането като "дейност по осигуряване на застрахователно покритие на рискове по силата на договор, изразяващо се в набиране и разходване на средства, предназначени за изплащане на обезщетения и други парични суми при настъпване на събития или сбъждане на условия, предвидени в договор или закон, както и в пряко свързаните с това дейности, като:

1. оценка на застрахователния риск;
2. определяне на застрахователната премия;
3. установяване на настъпило застрахователно събитие;
4. определяне размера на причинените вреди;
5. управление на собствените средства и на активите, които служат за покритие на техническите резерви на застрахователя;
6. прехвърляне на всички или на част от застрахователните рискове, покрити от застраховател, на презастраховател или на друг застраховател (пасивно презастраховане);
7. предоставяне от застрахователя на услуги по застраховка "Помощ при пътуване" по раздел II, буква "А", т. 18 от приложение № 1 чрез наети от него лица и със собствени технически средства.⁴

¹ В тази и в други части на настоящия учебник са използвани текстове от учебника "Счетоводство на застрахователите", Стоянов, С., Михайлова, М., Начкова, М. Издателство "Стопанство" на УНСС, София, 2010 г., които са допълнени и актуализирани.

² Вж. Драганов, Хр. и колектив, Застраховане, изд. "Форком", С., 1998 г.

³ Вж. Пак там.

⁴ Вж. Чл. 3 от Кодекса за застраховането, Обн., ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г., посл. изм. и доп., бр. 15 от 16.02.2018 г.